

Иступање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на Министарској конференцији о верским слободама која се одржава у Вашингтону:

„Даме и господо,

Изузетно ми је задовољство да поново учествујем на овом високом скупу у Вашингтону на тему унапређења верских слобода. Дозволите да на почетку одам признање државном секретару Помпеу на залагању у одржавању ове теме високо на међународној агенди. Надам се да ће данашња конференција представљати важан допринос у правцу унапређења разумевања и јачање јединства међународне заједнице за заштиту и промоцију поштовања религијских слобода на темељима универзалних вредности.

{youtube}6G5WD4ET0Zg{/youtube}

Излагање бих започео истицањем снажне потребе за реafirмисањем међународних стандарда у вези са верским слободама.

Члан 18 Универзалне декларације о људским правима гласи да „свако има право на слободу мисли, савести и вере; да ово право укључује слободу промене своје вере или убеђења и слободу да човек сам, или у заједници са другима, јавно или приватно, испољава веру или убеђење учењем, практиковањем, обредима и придржавањем“. Данас, 70 година након усвајања Универзалне декларације од стране Генералне скупштине Уједињених нација, ова одредба је више него релевантна.

Визионарска и интелектуална снага овог кључног међународног документа, на чије обликовање је, поред осталих, пресудно утицала Еленор Рузвелт, представљала је инспирацију и за члан 18 Међународног пакта о грађанским и политичким правима, којим се слобода испољавања вере или убеђења наше претворене у међународне правне норме, односно, гарантоване кроз национално законодавство. Универзално важење ових идеја преточених у норму не сме никад бити доведено у питање и надам се да је то најмањи заједнички именилац наше сагласности.

У том смислу, хтео бих да поздравим настојања администрације у Вашингтону да и у овом формату допринесе глобалним напорима, у контексту примене „Потомак декларације“ и Акционог плана.

Даме и господо,

Често на међународним конференцијама понављамо да људска права не постоје у вакууму, односно да је прави изазов њихова конкретна примена. Сасвим сигурно, још чешће наглашавана је и чињеница да су људска права универзална, недељива, међузависна и повезана. Поштовање верских права и слобода је, у том смислу, један од кључних индикатора за стање људских права у једној земљи и показатељ нивоа спремности друштава за хармонизовање различитих културних, етничких и верских идентитета.

У том смислу, са овог скупа у име Републике Србије, изражавам нашу солидарност са порукама против верски мотивисане нетрпељивости, нетолеранције и дискриминације по свим основама, укључујући верску опредељеност, као и поруку против насиља и говора мржње.

Наша обавеза је да реагујемо на непоштовање верских права, али морамо увек имати у виду комплексност сваке поједине ситуације и сваком од питања приступати пажљиво и одмерено, увек вођени премисом да је заједнички циљ постизање најбољег и одрживог решења за остварење људских права сваке посебне верске групе.

Са поносом истичем да је Република Србија секуларна држава која препознаје седам традиционалних верских заједница и у којој, према одредбама Закона о верским слободама, делује 28 активних верских заједница. Имајући у виду да је највећи број грађана православне хришћанске вероисповести, желим да истакнем да је ова година за Српску православну цркву од посебног значаја, управо зато што баш у њој обележава 800 година своје аутокефалности.

Важно је и напоменути да је Република Србија у пуној мери посвећена реализацији слободе вере и уверења у свим доменима живота. Ми то чинимо кроз придржавање духа и слова закона, али и кроз поштовање свих међународних норми и стандарда у области вера, сматрајући права на слободу вере и уверења једним од кључних људских права. Ова права односе се како на индивидуално и колективно испољавање вере унутар самих цркава и верских заједница, тако и у односима са другим црквама и верским заједницама и државним органима.

Наша перспектива будућих односа међу црквама и верским заједницама је таква да можемо са сигурношћу тврдити да ће се и у будућем периоду, кроз међуверски дијалог који се води на свим нивоима у Републици Србији и бригу државе о остваривању људских права у складу са највишим светским стандардима, ова права остваривати без дискриминације.

Таква ситуација, нажалост, није присутна у нашој јужној покрајини, Косову и Метохији, која је почев од 1999. године под административном управом Уједињених нација. У том смислу, нема никаквих позитивних вести у односу на моје обраћање овом скупу од прошле

године.

На Косову и Метохији су припадници српског народа, црква и хришћанско културно-историјско наслеђе жртве националистичке идеологије стварања хомогеног етничког, културног и верског простора. Подсетићу да су, посебно од јуна 1999. године, угрожени готово сви елементи опстанка српске заједнице – људи, материјална и нематеријална културна баштина, цркве и манастири, уз уништавање и друге видове девастације верских, културних, историјских трагова словенства и православља, укључујући вербалне и физичке нападе, па и убиства свештеника Српске православне цркве.

Од четири изузетна верска објекта која се налазе на листи светске баштине Унеска у опасности – Пећка патријаршија, манастир Високи Дечани, манастир Грачаница и Богородица Љевишка, опстала су само три јер су били под пуном физичком заштитом НАТО снага у време организованих таласа етничких погрома.

Стање права на вероисповест српског становништва у овим околностима директно зависи од средине у којој се верски објекат налази. Тако је право и слобода на верске обреде попут крштења, венчања, причешћа, сахране или помена – и уопште кад је реч о молитви православних верника, обезбеђено само у црквама и манастирима који се налазе у срединама са већинским или претежно српским становништвом. Ова трагична ситуација има, нажалост, поред етничких, и своје системске узроке. Мора се схватити да објекти Српске православне цркве на Косову и Метохији нису музеји, нити споменици – они су део концепта живе цркве, која је увек доступна и на услузи верницима, храмом, свештенством и монашtvом. Исто тако, посете расељеног српског становништва својим црквама и манастирима не смеју се сматрати ходочашћем. То нису посете странаца, већ доласци верника да се помоле, да запале свеће, да обиђу гробове својих предака и ближњих.

Последњи извештај Стејт Департамента о религијским слободама на Косову и Метохији потврђује кршења права верника Српске православне цркве. Забележени случајеви напада на српске вернике представљају израз систематске нетолеранције и кршења њихових основних верских права. Извештај такође региструје угрожавање власничких права Српске православне цркве, укључујући одбијање спровођења судске одлуке о повраћају земље манастиру Високи Дечани, као и забрану дивље градње у Посебним заштићеним зонама.

Крађе, вандализам и екстремистичке поруке на верским објектима СПЦ остају некажњена дела, што је веома забрињавајуће. Због свега наведеног је за унапређење верских слобода у покрајини потребно променити приступ и одустати од двоструких стандарда, негирања, минимизирања и релативизовања континуиране дискриминације од стране већинске заједнице и њених институција, што би требало да прате систематски напори за оживотворење права да Срби на Косову и Метохији слободно и неометано исповедају своју веру.

Захваљујем на пажњи, са надом да ће наши будући скупови на ову тему бити у позитивнијем тону у погледу стања верских права српског хришћанског становништва на

Косову и Метохији.

Хвала!"